

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Baltic
Institute
of Social
Sciences

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Izvērtējuma «Ikgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums par 2020. gadu (t.sk. padziļināts izvērtējums par maznodrošinātām personām)»

GALA ZIŅOJUMS

Nodibinājums "Baltic Institute of Social Sciences"

20.11.2022.

Izvērtējuma ietvars

- ▶ Rīcībpolitikas un īstenoto politikas pasākumu ietekmes un iedzīvotāju ienākumu situāciju raksturojošo datu izvērtējums par 2020. gadu
  - ▶ Izmaiņu spēkā stājušos **tiesību aktos 2020. gadā** identificēšana, apkopošana un izvērtēšana, kuru mērķis bija nabadzības, sociālās atstumtības un/ vai ienākumu nevienlīdzības samazināšana un iedzīvotāju rīcībā esošo tiešo un/vai netiešo ienākumu palielināšana
  - ▶ **Administratīvo datu, statistikas datu un apsekojumu** (g.k., EU-SILC, LabIS (t.sk., SPOLIS un VSAA mikro datu)) analīze ienākumu palielināšanas, nabadzības, sociālās atstumtības un ienākumu nevienlīdzības jomā par 2020. gadu un salīdzināšana ar 2019. gadu
- ▶ Padziļināta maznodrošinātajām personām sniegtā atbalsta izpēte, ar mērķi sniegt pārskatu par šādiem aspektiem:
  - ▶ (1) maznodrošināto personu portrets
  - ▶ (2) maznodrošināto mājsaimniecību ienākumu sliekšņu izmaiņas administratīvi teritoriālās reformas un minimālo ienākumu reformas rezultātā
  - ▶ (3) valsts normatīvajos aktos un pašvaldību saistošajos noteikumos noteiktie atbalsta veidi maznodrošinātām mājsaimniecībām
  - ▶ (4) noteikt riskus, kādi pastāv, saglabājot nemainīgus nosacījumus uz maksimālo maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšņa apmēru un valsts noteikto atbalstu

Sociālās atstumtības un nabadzības mazināšanas politika & rezultāti, 2020

Tiesību aktu analīze: pārskats (1)

- ▶ Pēc kritērija 01.01.2020. - 31.12.2020. «spēkā esošs, vēl nav spēkā, zaudējis spēku», uz iedzīvotāju, īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto mērķa grupu, rīcībā esošajiem tiešajiem un/vai netiešajiem ienākumiem īstermiņā vai ilgtermiņā atstājoši ietekmi, tālākai analīzei atlasīti **24 likumi un 56 MK noteikumi**, t.sk. to grozījumi.
- ▶ **Izmaiņas politikā noteica 2 būtiski procesi:**
  - ▶ Covid-19 pandēmija un tās negatīvo seku mazināšanas nepieciešamība, kuras gadījumā lielākā daļa atbalsta pasākumu tika izstrādāti uz noteiktu laiku
  - ▶ Minimālo ienākumu līmeņu atbalsta sistēmas pilnveidošana, kurā liela loma 2020. gadā bija Satversmes tiesas spriedumiem par minimālo ienākumu līmeņu neatbilstību valsts pamatlikumā noteiktajam

Tiesību aktu analīze: pārskats (2)

Mērķētā atbalsta veids	Mērķa grupas	Ietekme uz ienākumiem	Pastāvīgs vai īstermiņa
GMI līmeņa palielināšana no 53 EUR uz 64 EUR mēnesī	Trūcīgas personas (GMI pabalstu saņēmēji)	Tiešo ienākumu palielināšanās	Pastāvīgs
Minimālās pensijas palielināšana	Vecuma pensijas saņēmēji	Tiešo ienākumu palielināšanās	Pastāvīgs
VSNP noteikšana personām ar invaliditāti un palielināšana personām ar invaliditāti no bērnības	Personas ar invaliditāti	Tiešo ienākumu palielināšanās	Pastāvīgs
Minimālās invaliditātes pensijas palielināšana	Personas ar invaliditāti	Tiešo ienākumu palielināšanās	Pastāvīgs
Slimības pabalstu slima bērna kopšanai izmaksā līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai un par ilgāku nepārtrauktu darbnespējas periodu	Ģimenes ar bērniem (strādājoši vecāki)	Tiešo ienākumu palielināšanās	Pastāvīgs
Paplašināts personu loks, kurām var tikt izrakstīta darbnespējas lapa slima bērna kopšanai	Ģimenes ar bērniem (strādājoši vecāki un aprūpētāji)	Tiešo ienākumu palielināšanās	Pastāvīgs

Tiesību aktu analīze: pārskats (3)

Mērķētā atbalsta veids	Mērķa grupas	Ietekme uz ienākumiem	Pastāvīgs vai īstermiņa
Dīkstāves pabalsts	Strādājošie iedzīvotāji	Tiešo ienākumu samazinājuma kompensēšana	Īstermiņa
Piemaksa pie dīkstāves pabalsta	Ģimenes ar bērniem (strādājoši vecāki)	Tiešo ienākumu samazinājuma kompensēšana	Īstermiņa
Dīkstāves palīdzības pabalsts	Strādājošie iedzīvotāji	Tiešo ienākumu samazinājuma kompensēšana	Īstermiņa
Piemaksa pie dīkstāves palīdzības pabalsta	Ģimenes ar bērniem (strādājoši vecāki)	Tiešo ienākumu samazinājuma kompensēšana	Īstermiņa
Atbalsts par dīkstāvi	Strādājošie iedzīvotāji	Tiešo ienākumu samazinājuma kompensēšana	Īstermiņa
Piemaksa pie atbalsta par dīkstāvi	Ģimenes ar bērniem (strādājoši vecāki)	Tiešo ienākumu samazinājuma kompensēšana	Īstermiņa
Atbalsts algu subsīdijai	Strādājošie iedzīvotāji (nepilna laika)	Tiešo ienākumu samazinājuma kompensēšana	Īstermiņa

Tiesību aktu analīze: pārskats (3)

Mērķētā atbalsta veids	Mērķa grupas	Ietekme uz ienākumiem	Pastāvīgs vai īstermiņa
Bezdarbnieka palīdzības pabalsts	Bezdarbnieki	Tiešo ienākumu palielināšana	Īstermiņa
Personu loka, kurām ir tiesības uz bezdarbnieka pabalstu, paplašināšana	Bezdarbnieki	Tiešo ienākumu palielināšana	Īstermiņa
Pagarināts periods, kura laikā persona nezaudē bezdarbnieka statusu, būdama periodiski pašnodarbinātas personas vai darba ņēmēja statusā	Bezdarbnieki	Tiešo ienākumu palielināšana	Īstermiņa
Pagarināts algotu pagaidu sabiedrisko darbu veikšanas periods personai no četriem līdz sešiem mēnešiem 12 mēnešu periodā	Bezdarbnieki	Tiešo ienākumu palielināšana	Īstermiņa
Pagarināts periods, līdz kuram darba devēji varēja iesaistīties algu subsīdijas atbalsta pasākumā	Bezdarbnieki Darba devēji	Tiešo ienākumu palielināšana	Īstermiņa
Jaunā speciālista pabalsts	Bezdarbnieki	Tiešo ienākumu palielināšana	Īstermiņa

Tiesību aktu analīze: pārskats (4)

Mērķētā atbalsta veids	Mērķa grupas	Ietekme uz ienākumiem	Pastāvīgs vai īstermiņa
Slimības pabalsta izmaksa no otrās dienas saslimstības ar Covid-19 gadījumā	Strādājošie iedzīvotāji Darba devēji	Tiešo ienākumu samazinājuma atvietošana	Īstermiņa
Slimības pabalsta izmaksa no pirmās dienas saslimstības ar Covid-19 gadījumā	Strādājošie iedzīvotāji Darba devēji	Tiešo ienākumu samazinājuma atvietošana	Īstermiņa
Slimības pabalsts par darbnespēju sakarā ar elpošanas sistēmas saslimšanu līdz trešajai dienai	Strādājošie iedzīvotāji Darba devēji	Tiešo ienākumu atvietošana	Īstermiņa
Slimības palīdzības pabalsts	Ģimenes ar bērniem (strādājoši vecāki)	Tiešo ienākumu samazinājuma kompensēšana	Īstermiņa
Pabalsts krīzes situācijā Covid-19 pandēmijas apstākļos	Iedzīvotāji, kuriem bija finansiālas grūtības nodrošināt pamatvajadzības	Tiešo un netiešo ienākumu palielināšana	Īstermiņa
Piemaksa pie pabalsta krīzes situācijā Covid-19 pandēmijas apstākļos	Ģimenes ar bērniem krīzes situācijā	Tiešo ienākumu palielināšanās	Īstermiņa

Tiesību aktu analīze: pārskats (5)

Mērķētā atbalsta veids	Mērķa grupas	Ietekme uz ienākumiem	Pastāvīgs vai īstermiņa
Labvēlīgāki nosacījumi maternitātes, paternitātes un vecāku pabalsta piešķiršanas kārtībā	Ģimenes ar bērniem	Tiešo ienākumu palielināšanās	Pastāvīgs
Bērna kopšanas pabalsta palielināšana ārkārtas situācijā	Ģimenes ar bērniem	Tiešo ienākumu palielināšanās	Īstermiņa
Pabalsta audžuģimenei bērna uzturam palielināšana ārkārtas situācijā	Ģimenes ar bērniem	Tiešo ienākumu palielināšanās	Īstermiņa
Vienreizēja piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti	Ģimenes ar bērniem	Tiešo ienākumu palielināšanās	Īstermiņa
Vecāku pabalsta izmaksas turpinājums ārkārtas situācijā	Ģimenes ar bērniem	Tiešo ienākumu palielināšanās	Īstermiņa
Valsts garantijas mājokļa iegādei nosacījumu uzlabojumi ģimenēm ar bērniem	Ģimenes ar bērniem	Ietekme uz netiešajiem ienākumiem	Pastāvīgs
Mājokļu programmas “Balsts” ieviešana daudz bērnu ģimenēm	Ģimenes ar bērniem	Ietekme uz netiešajiem ienākumiem	Pastāvīgs

Tiesību aktu analīze: pārskats (6)

Mērķētā atbalsta veids	Mērķa grupas	Ietekme uz ienākumiem	Pastāvīgs vai īstermiņa
Ar IIN maksimālā neapliekamā minimuma palielināšana	Iedzīvotāji (IIN maksātāji)	Tiešo ienākumu palielināšanās (ar nosacījumiem)	Pastāvīgs
Ar IIN neapliekamā diferencētā minimuma apmēra robežu izmaiņas	Iedzīvotāji (IIN maksātāji)	Tiešo ienākumu palielināšanās (ar nosacījumiem)	Pastāvīgs
Ar IIN neapliekamā minimuma palielināšana pensionāriem	Pensionāri	Tiešo ienākumu palielināšanās	Pastāvīgs
IIN atvieglojuma apmēra par apgādībā esošu personu palielināšana	Ģimenes ar bērniem/ apgādājamajiem Bērni	Tiešo ienākumu palielināšanās (ar nosacījumiem)	Pastāvīgs
Pacienta līdzmaksājuma samazinājums iedzīvotājiem pēc 65 gadiem	Seniori	Ietekme uz netiešajiem ienākumiem	Pastāvīgs
Valsts apmaksāti veselības aprūpes pakalpojumi saslimšanas ar Covid-19 gadījumos	Iedzīvotāji (piederība dažādām sociālajām grupām)	Ietekme uz netiešajiem ienākumiem	Īstermiņa
Bezmaksas ģimenes ārstu konsultācijas ārkārtas situācijā	Iedzīvotāji (piederība dažādām sociālajām grupām)	Ietekme uz netiešajiem ienākumiem	Īstermiņa
Minimālo mēneša stipendiju paaugstināšana ārkārtas situācijā	Studējošie	Tiešo ienākumu palielināšanās	Īstermiņa
Stipendija Covid-19 radīto ekonomisko seku mazināšanai	Studējošie	Tiešo ienākumu palielināšanās	Īstermiņa

Tiesību aktu analīze: galvenās atziņas

- ▶ 2/3 (27 no 41 pasākumiem) ir īstermiņa pasākumi Covid-19 pandēmijas negatīvo seku uz iedzīvotāju materiālo situāciju mazināšanai
  - ▶ zināmā mērā atklāja trūkumus sociālās aizsardzības sistēmā, kurā pastāvošie atbalsta instrumenti nebija pietiekami bezprecedenta situācijā
  - ▶ aktualizēja arī vienotas minimālo ienākumu mērauklas trūkumu, balstoties uz kuru noteikt gan pastāvīgo, gan krīzes situācijās nepieciešamo atbalsta veidu apmēru
- ▶ Pastāvīgās izmaiņas (pasākumi) mērķētas uz tādām nabadzības un sociālās atstumtības grupām kā:
  - ▶ trūcīgas personas,
  - ▶ personas ar invaliditāti,
  - ▶ pensionāri
  - ▶ ģimenes ar bērniem

Politikas rezultāts: nabadzības riska indekss (%)

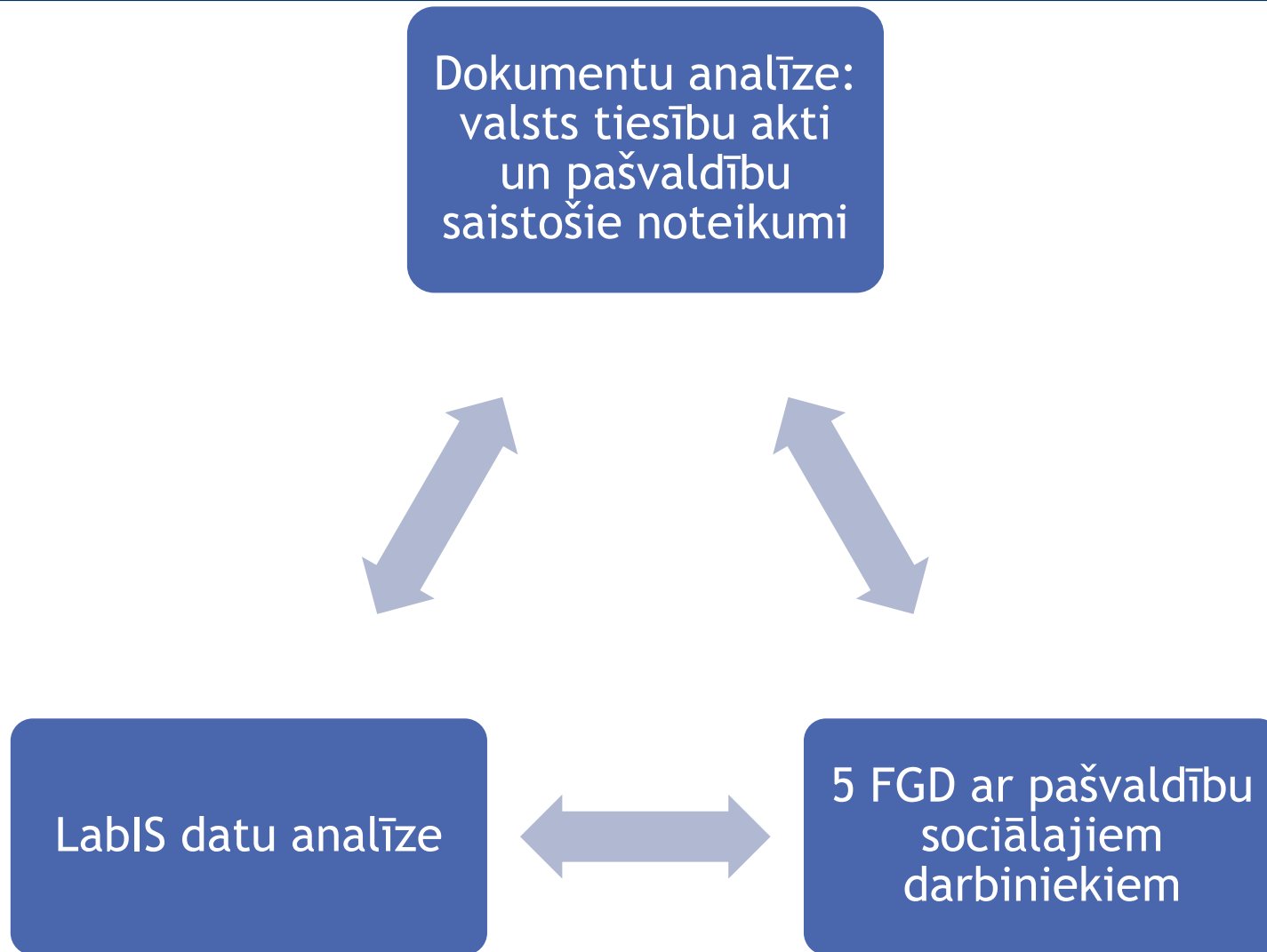
Mājsaimniecību tips	2017	2018	2019	2020
Pavisam	23,3	22,9	21,7	23,4
Visas mājsaimniecības bez apgādībā esošiem bērniem	30,1	31,3	27,8	30,9
Vienas personas mājsaimniecības				
1 personas mājsaimniecības - pavisam	52,6	52,6	49,1	53,4
1 personas mājsaimniecības - vīrieši	42,8	45,3	41,0	39,9
1 personas mājsaimniecības - sievietes	57,3	56,5	53,1	60,3
1 personas mājsaimniecības līdz 64 gadu vecumam	31,0	31,7	30,0	35,1
1 personas mājsaimniecības 65 gadi un vecākas	74,0	74,9	71,7	73,6
Mājsaimniecības ar bērniem				
Visas mājsaimniecības ar apgādībā esošiem bērniem	16,5	14,3	15,6	16,0
1 pieaugušais ar bērniem	32,6	26,2	30,6	37,4
2 pieaugušie, 1 apgādībā esošs bērns	12,1	16,2	12,2	12,6
2 pieaugušie, 2 apgādībā esoši bērni	10,2	11,1	12,8	11,7
2 pieaugušie, 3 un vairāk apgādībā esoši bērni	20,7	16,7	17,7	16,5
2 vai vairāk pieaugušie ar apgādībā esošiem bērniem	14,6	12,9	13,6	13,2
3 vai vairāk pieaugušie ar apgādībā esošiem bērniem	18,2	9,5	13,4	13,8

Secinājumi & risināmie jautājumi

- ▶ Nepieciešams konsekventi īstenot LM izstrādātos rīcībpolitikas pasākumus minimālo ienākumu līmeņu pārskatīšanai un paaugstināšanai
- ▶ Nepieciešamība īstenot sistemātisku un preventīvu atbalsta politiku nabadzības un sociālās atstumtības riska grupām jomās, kurās iespējams savlaicīgi konstatēt būtisku resursu cenu kāpumu
  - ▶ Atbalstāmas ir iniciatīvas mājokļa pabalsta koeficienta paaugstināšanai & energoresursu dārdzības kompensēšanai
- ▶ Saglabājas augsts pensijas vecumu sasniegušo iedzīvotāju, īpaši, vientuļo pensionāru, nabadzības riska līmenis
- ▶ Saglabājas mainīgi augsts nabadzības risks viena pieaugušā ar bērniem mājsaimniecībās
- ▶ Saglabājas augsts nabadzības riskam pakļauto personu ar invaliditāti īpatsvars trūcīgo personu vidū:
  - ▶ nepieciešamība veicināt personu ar invaliditāti nodarbinātību

Padziļināta maznodrošinātajām personām sniegtā atbalsta izpēte

Padziļinātas maznodrošinātajām personām sniegtā atbalsta izpētes ietvars

Maznodrošināto mājsaimniecību ienākumu sliekšņi plānošanas reģionos

Min - reģionā zemākais sliekšnis (maksimālais vai diferencētais)

Maks - reģionā augstākais maksimālais sliekšnis

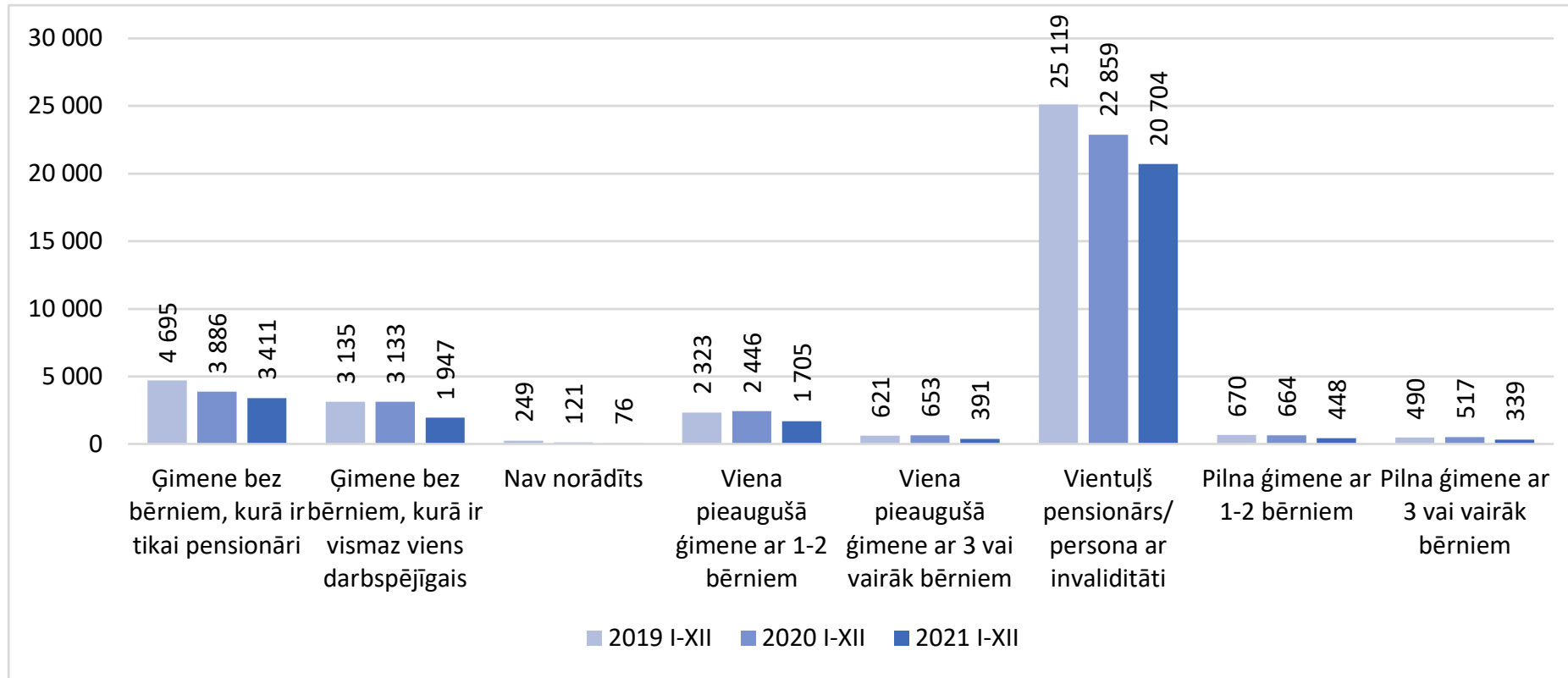
Reģions	2019		2020		2021 pirms ATR	
	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.
Rīgas	157	430	172 ▲	430	200 ▲	436
Vidzemes	150	345	150	345	150	380 ▲
Kurzemes	150	370	150	370	152 ▲	390 ▲
Zemgales	143	366	150 ▲	366	242 ▲	436 ▲
Latgales	145	366	150 ▲	400 ▲	180 ▲	436 ▲
Reģions	2021 pēc ATR		2022			
	Min.	Maks.	Min.	Maks.		
Rīgas	340 ▲	436	340	436		
Vidzemes	235 ▲	380	280 ▲	380		
Kurzemes	250 ▲	390	336 ▲	390		
Zemgales	327 ▲	436	327	436		
Latgales	242 ▲	436	327 ▲	436		

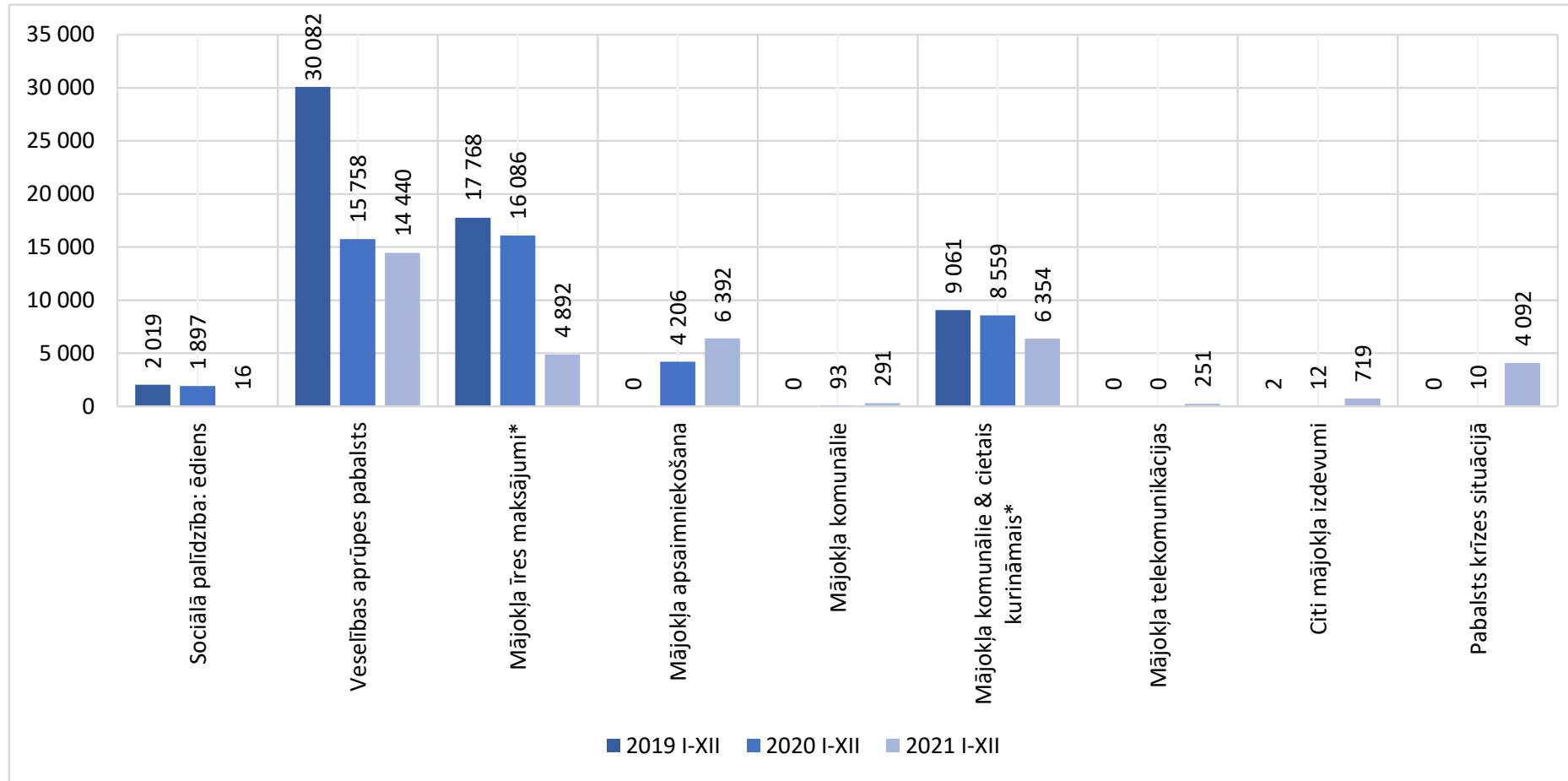
Maznodrošināto mājsaimniecību ienākumu sliekšņi minimālo ienākumu & ATR reformu rezultātā

- ▶ Pirms reformas 2021. gadā Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums pēc reformas noteica arī maksimālo sliekšni, t.sk., noteiktu sliekšni katrai nākamajai personai mājsaimniecībā
  - ▶ Reforma samazināja nepieciešamību piešķirt atšķirīgus ienākumu sliekšņus dažādām mājsaimniecību kategorijām
- ▶ Daļa pašvaldību tiecās sliekšņus saskaņot jau pirms ATR reformas, 2021. gada pirmajā pusē, bet citas - pēc reformas
  - ▶ 2021. gadā (pirms ATR) sliekšni paaugstināja 90 no 119 pašvaldībām, 23 - nemainīja (parasti pārskatot sliekšni pēc ATR) un 6 pašvaldības - samazināja
  - ▶ ATR rezultātā 43 no bijušajām 119 pašvaldībām bija ieguvējas - sliekšnis tika paaugstināts, 15 pašvaldībās - samazināts
- ▶ Visbiežāk sliekšnis pielīdzināts tam, kāds pastāvēja lielākajā, par jaunās vienības administratīvo centru topošajā pašvaldībā
- ▶ Daļā pašvaldību tika meklēts kompromisa risinājums - vidējs sliekšnis starp iepriekš pastāvējušajiem
- ▶ Maznodrošināto personu ienākumu sliekšņus pēc 01.07.2021 paaugstināja arī daļa pašvaldību, kuru teritorija pēc ATR nemainījās

Maznodrošināto mājsaimniecību raksturojums

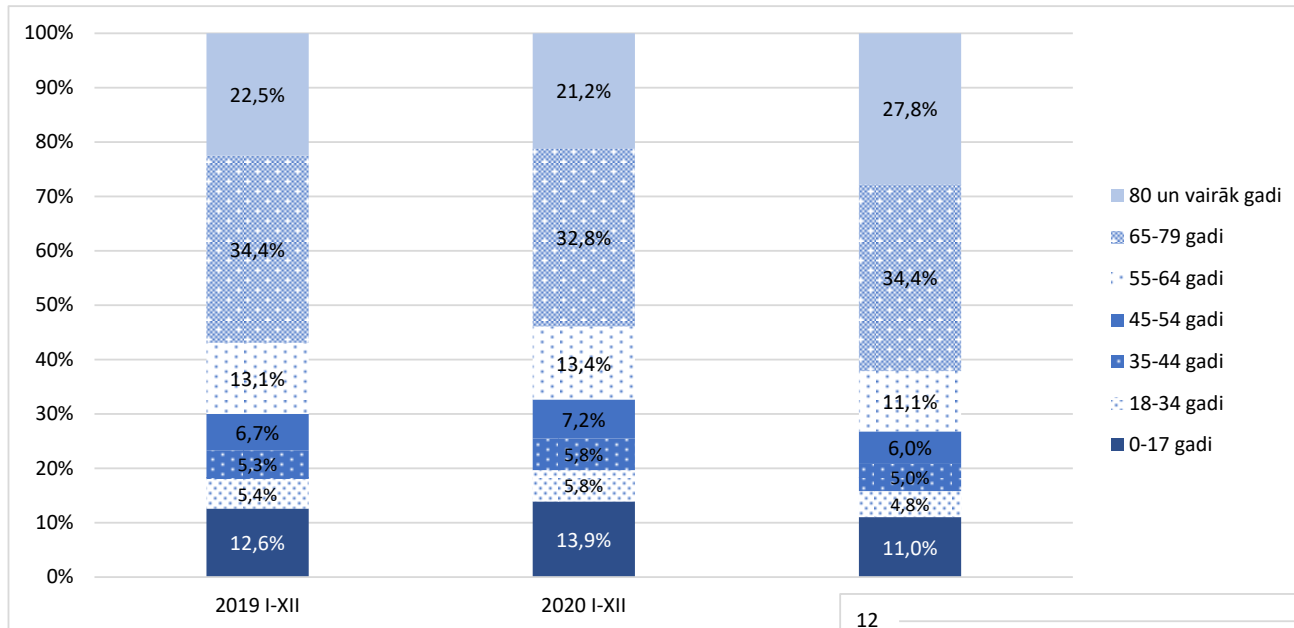

Maznodrošināto mājsaimniecību biežāk saņemtie pabalsti

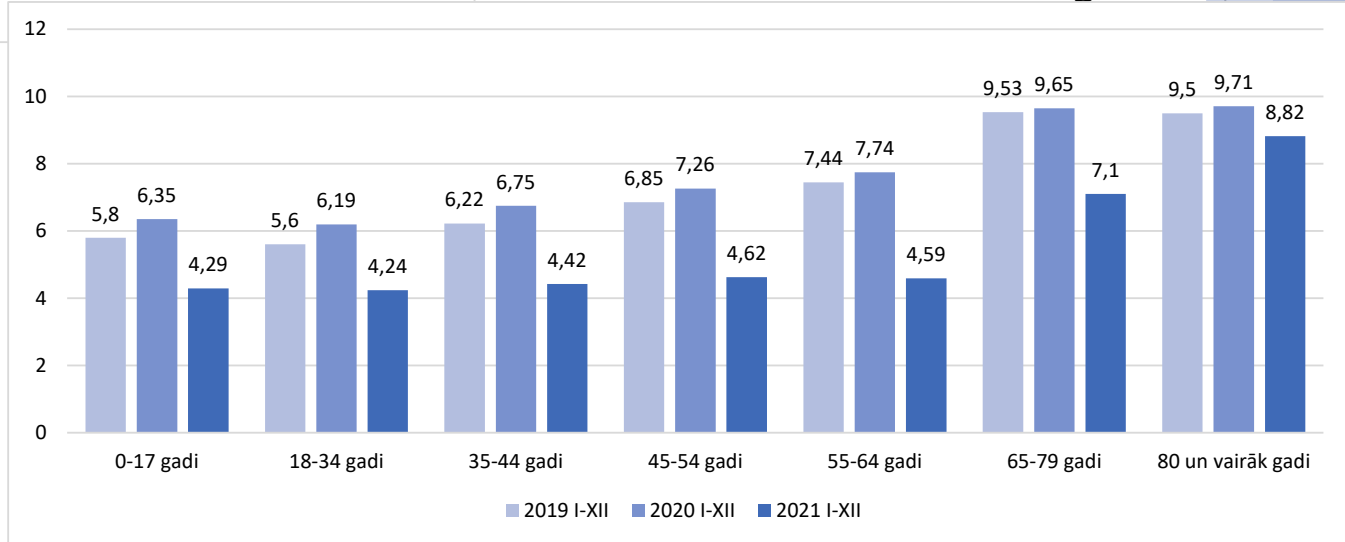

Maznodrošināto personu portrets

Vecums, % no visām personām

Maznodrošinātā statusa ilgums kalendārā gada ietvaros

Valsts & pašvaldību atbalsts

- ▶ Nacionālā līmenī (relatīvi nozīmīgākais):
  - ▶ Mājokļa pabalsts
  - ▶ Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojums
  - ▶ Pārtikas preču komplekts, individuālo mācību piederumu komplekts, higiēnas & saimniecības preču komplekts, gatavās maltītes - ja maznodrošinātas personas ienākumi nepārsniedz **327 EUR** pirmajai/ vienīgajai personai
  - ▶ Juridiskā palīdzība
- ▶ Pašvaldību līmenī (no 43, relatīvi nozīmīgākais):
  - ▶ Veselības aprūpes pabalsts:
    - ▶ 33 pašvaldībās visām maznodrošinātajām personām; 8 - specifiskām grupām/ izdevumu veidiem, nav - 2 pašvaldībās (Augšdaugavas novads, Rēzeknes valstspilsēta)
  - ▶ Izglītības joma: ēdināšanas maksas atvieglojums, atbalsts skolas piederumu iegādei
  - ▶ 41 pašvaldībās ir NĪN atvieglojums (nav Rēzeknes un Līvānu novados)
    - ▶ 9 pašvaldības - 90% apmērā, 14 pašvaldībās - 70% un 10 pašvaldībās - 50%, pārējās - diferencēti

Maznodrošināto mājsaimniecību ienākumu sliekšņu vērtējuma ietvars

- ▶ “Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2022.-2024.gadam” nosaka:
  - ▶ trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis - 50 % no ienākumu mediānas pirmajai vai vienīgajai personai;
  - ▶ maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnim noteikts tā maksimālais apmērs - 80 % no ienākumu mediānas pirmajai vai vienīgajai personai
- ▶ Kādi riski sagaidāmi Jūsu pašvaldībā, ja tiks īstenots minimālo ienākumu atbalsta plāns [sk. prognozes nākamajā slaidā]?

Maznodrošināto mājsaimniecību ienākumu sliekšņu prognozes

TA piemērojamais	Mediāna	20%	25%	30%	40%	50%	60%	80%	
2021-2022	544,41	109	136	163	218	272	327	436	fakts
2023	626,57	125	157	188	251	313	376	501	prognoze
2024	700,51	140	175	210	280	350	420	560	prognoze
2025	742,54	149	186	223	297	371	446	594	prognoze
2026	784,86	157	196	235	314	392	471	628	prognoze
2027	826,46	165	207	248	331	413	496	661	prognoze
2028	867,78	174	217	260	347	434	521	694	prognoze

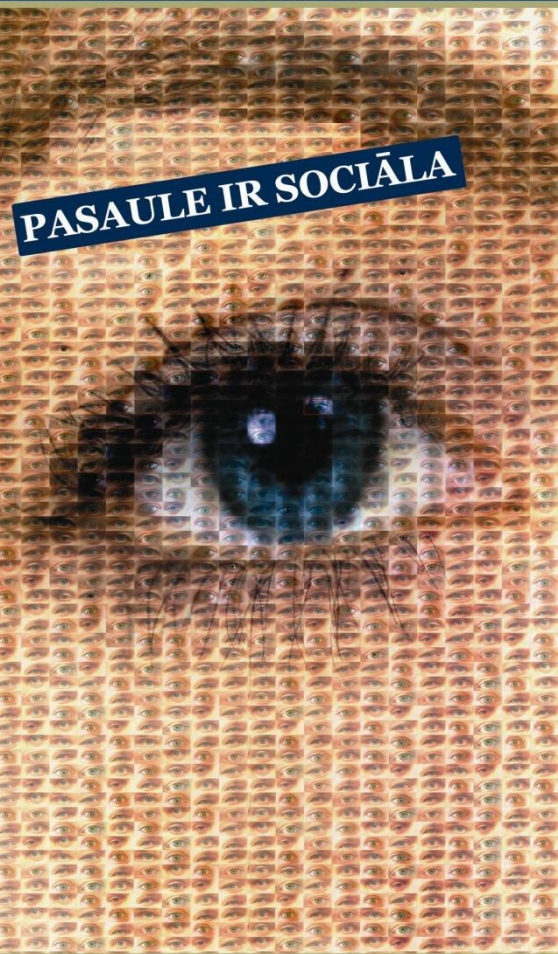
Maznodrošināto mājsaimniecību ienākumu sliekšņu vērtējuma rezultāts

- ▶ Palielināsies maznodrošināto personu skaits, t.sk., pieaugs darbspējīgā vecuma personu pārstāvniecība
  - ▶ paralēli ienākumu sliekšņa pieaugumam jāpaaugstina arī minimālā alga, lai starp šiem diviem lielumiem vienmēr pastāvētu atšķirība, lai saglabātos motivācija strādāt algotu darbu
  - ▶ sliekšņu pieaugumam jābūt balansā arī ar sociālās nozares darbinieku ienākumu pieaugumu
- ▶ Pieaugs slogs uz sociālo dienestu un pašvaldību sociālo budžetu; rezultātā pašvaldības var samazināt vai pilnībā atteikties no brīvās iniciatīvas pabalstiem
- ▶ Sociālo dienestu pārstāvji norādīja, ka ienākumu mediānas pieaugums nav instruments, kas nodrošina atšķirību starp maznodrošinātas personas ienākumu sliekšni un strādājošo atalgojumu
  - ▶ Algu dinamika reģionos atšķiras, būtisks to regulējošs mehānisms ir minimālās algas paaugstināšana

Secinājumi & risināmie jautājumi

- ▶ Paaugstinot maznodrošināto personu ienākumu maksimālo sliekšni, jānodrošina tā atbilstoša starpība/ atšķirība no minimālās algas
  - ▶ izskatīt iespēju izstrādāt minimālās darba algas paaugstināšanas prognozes līdz 2028. gadam, ņemot vērā, ka 14.09.2022. EP pieņemto direktīvas priekšlikumu par adekvātu minimālo atalgojumu ES
- ▶ Pensijas vecuma personas, kam piešķirts maznodrošinātas personas statuss, var uz laiku to zaudēt, ja indeksācijas rezultātā pensija uz laiku pārsniedz «sliekšni»
- ▶ Pastāv maznodrošināto personu ienākumu sliekšņu atšķirības pašvaldībās Latvijā, t.sk., arī viena reģiona ietvaros
- ▶ Izskatīt iespēju valsts līmenī noteikt atvieglojumus veselības aprūpei
  - ▶ piešķirt pacienta iemaksas atvieglojumu 50-70% apmērā
- ▶ Nacionālā līmenī diskutēt ar komercbanku sektoru par t.s. “atvērtās bankas” pieejas ieviešanu
- ▶ Izvērtēt kadastrālās vērtības iekļaušanu personai piederošas zemes gabala vērtības noteikšanai [kā alternatīvu «5 ha» kritērijam]

PASAULE IR SOCIĀLA

BISS

**EXPERTS IN RESEARCH
AND ANALYSIS**

Baltic Institute of Social Sciences

Tērbatas iela 53 - 6, Rīga

Tālrunis: 67217554

biss@biss.soc.lv

www.biss.soc.lv